

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 3. Posuit Deus in hoc mundo dæmones, quo nos constringat ad se recurrere; hoc quoque tantum illi possunt, quod illis facere ipse permittit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

D. CHR. narum seruit occasio. Diabolus (audite Chrysol.) sibi ipse non nobis est malus, nos enim si velimus plurima commoda per illum, perque illius nequicias consequimur. Illo etiam inuito ac veniente:

D. AMB. *Sis ille semper malus (audite D. Ambros.) ut sit bonus Deus sepe qui malitiam eius nobis in gratiam conuertit.* Bona sunt innumera, quæ Dei electi de hoc referunt inimico, quæ ut nobis consequamur, illum Deus in hoc consentit esse mundo, locum cedit, dat potestatem, qua nos inimicus torquat, tentet verus, inquit et circumiens, ferox oppugnet, exterreat horribilis.

T. 1. 1. 4. Quæ omnia suscipi & depromptis ex sacris litteris prosequemur alijs argumentis.

§. 3. Posuit Deus in hoc mundo demones, quo nos confringat ad se recurrere, hoc quoque tantum illi possunt, quod illi facere ipse permittit.

Modo tantummodo bona illa consideremus, quæ D. Chrysostr. enumerat. Sit autem illud primum, nos perpetuè consecrate vigilie sic ut dormiamus numquam, ad Deum confugiamus semper auxilium postulantes, quo nobis succurreret, nos defendat, & sic semper habeamus illum nobiscum, & proximum nobis à quo nullo tempore separemur: *Quomodo ex illo proficimus? Dum illius insidias metuimus, vigilamus sobrijs in orationibus, &c. ad Deum curramus, sicut pueri cum in uas aspiciunt, ad matrem, &c. Diligit pater filium ut pupillam oculi blanditijs ad se puerum allicit, tenuit puer, & alio diuertit quid pater? Larvas excitat & mōmōs, qui strepitum moueant quo puer terreatur, totus hinc contremiscens ad vmbra, brachiaque recurrit patris ab illo protegendus, nec his præsumit longius excedere. Deus pater nosster est, maiori nobis afficitur dilectione, quam vnquam pater cuiuslibet vnicuique filio. Vocat nos,*

D. CHR. *secum nos amat detinere: Venite ad me omnes, &c. Delicia mea esse cum filijs hominum. Quis-*

l. 1. de pro- *que suas ingrediatur huc illi que vias, suis intentus voluptatibus. In hunc finem diabolos voluit esse in hoc mundo, terribiles, feroces, qui nos terreant horrore concutiant; & consuetudo per hunc, modo illum distentent, & figuris nobis appareant adeo monstruosas, & horrendas, ut dum illos vel semel tantum D. Catharina virgo*

L. Dialog. *Senensis conspexisset, ingenuè sateretur, (ut in Tract. 1. monica præteritā diximus) quod si nullus alius*

pateret fugiendi locus, quam fornax ardenti-
ma, qualis illa Babylonica, in illam se præcipi-
tem daret, licet vique ad extremum indicij die
arsuram, & minus illa terreteretur, quam horribi-
li illo diabolico phantasmate; quo timore
perculsi veloces accurramus, & pyllimi pa-
tris nostri queramus protectionem, territi cum
Daude inelamemus: *Sub vmbra alatum sua-
rum protege me, in fuscis impiorum, qui me affli-
xerunt.*

Hoc nos Christus docuit (docente D. Cyprii) *La-*
dum illam componens orationem, quæ dicitur
singulis Patrem cælestem inuocamus, decrebit,
diceremus: *Pater noster, qui es &c. Et ne nos indu-*
cas in tentationē, sed libera nos à malo. Per malum
intelligit ipse diabolum, & communis est hæc
Sanctorum Patrum Chrysostr. P. Chrylog. Tertul-
Grego. Nyssen. & Tertulliani sententia: quos ci-
tauimus: quinimo & ipse Christus huius est au-
ctor interpretationis in parabola de seminante:

quod enim vno dicit Evangelista narrante: *Ve-*
nit diabolus, & tollit verbum de corde eorum.

Pater autem ratio: qui enim nomen mali mere-
tur absolute, diabolus est. Hoc igitur Deus in-
uenit, ut ad patrem confugiamus supplices, ille nos
nos à malo liberet, à diabolo terrore tueatur, ea
namque voluntate eū hoc in mundo circum-
dare patitur, quo nos confringat diuinum à
Patre cælesti implorare subsidium & ad eius nos
protectionis vmbra recipere defendendos.

Hoc nos voluit magister, ait Cyprian. errore li-
berare, quo gentes in sui damnium non vulga-
re tenebantur. Eorum plurimi videbant, dam-
num quo per dæmonem afficiebantur, quæ
de causa illum & timebant, & vltro se sub-
mittebant, & instantius exorabant, ne ab il-
lo damnium aliquod paterentur, unde tem-
pla erigebant, altaribus dedicabant, sacrificia
& victimas immolabant, quibus illem & plac-
arent, & sibi possent habere propitium: Ea quo-
que ratione moti, dæmonis per omnia & in om-
nibus petitionibus annuebant, eo usque obe-
dientes, ut priorum homicidæ filijs ecclesie
per ignem offerrent gratissimum holocaustum.

Plangite factos: quæ parum sciebant, quod il-
lis expediret esse faciendum. Nequaquam ad
dæmonem recurrendum, qui malitia perituræ,
nullis eorum precibus, eruentissimis nullis fi-
liorum holocaustis factus benignior, vel ap-
pitem de peruersa sua remittebat nocendi volun-
tate: eam semper flagrat nocendi libidine,
& contra illos ingratus assurgit ferocior, quos
in

in exequendis mandatis suis videt esse promptio-

6 Ad Deum con'ngendum, Deo erat supplicandam: *Libera nos à malo.* Hoc namque in præfenti notamus materia, quod certum omnes SS. Patres statuerunt axioma, & subtiliter expendit D. Thom. Nihil agere nihilque posse agere dæmonem, nisi de expressa Dei licentia, & particulari permissione. Aduertit D. Augustin. hinc inter Manichæorum errores, esse singularitatem, quo descendunt, scilicet animæ Deum negotio tractare, & hoc illi maxime incumbere: dæmonem autem plenum corporum dominium obtinere: vt eum hæc tot repleta sciebant esse misertis, non hoc Deo omni, sed diabolo assensibatur. Deo namque indignum iudicabant vasa creare tot calamitatibus, tot plena misertis, preinde tenaciter asserere aut illa in omnibus & per omnia dial' esse subesse voluntati, in quibus vt in sibi subditis dæmonem patrare quilibet non in congruum esse sentiebant.

III. Ve errorem maximum damnat hoc D. Augustin. fides namque docet Catholici diabolum, licet perpetua damnandi nos ardeat voluntate, nihil tamen moliri posse, nec capitis tangere capillum, sine expressa Dei licentia vel permissua voluntate. Hoc, ex mente D. Gregor. Iob indicant dum diabolo sub figura loquitur Elephantis: *Iste est principium uarum Dei, qui fecit eum, applicabit gladium eius.* Verbam *Applicabit*, in Hebræo multa denotat, & inter alia, gladium in vaginam reducere: q. d. Magnæ sunt vires Elephantis, magna diaboli potestas, magna malitia. verumtamen eam detinet Deus & continet velut vaginam inclisam, ne illam stringat, ne cuiquam noceat, nisi data sibi Deo facultate. Quod solem clarus liquet in Iob, testis est D. Augustin. quem laxere diabolum in bonis impotens erat, in filijs, & minus multo in propria persona, nisi Deus ad lingua singularem dedisset ipse facultatem, quam illi tantummodo in corpus, non in animam exercere permisit, quod ipsius Iob verbis licet operosis confirmatur, quorum expositione præfentis confirmatio duceat argumepiti.

Deus sub metaphora typoque Behemoth locutus cum Iob de diabolo sic infert: *Fænum quasi bos comedit.* Quoad verba, ad litteram de

IV. Quod sit Elephant in propria natura dixerit, & sub diabolum illis diabolum intelligit, de quo sic: *Fænum quasi bos comedit.* Adest Philippus & soluit difficultatem, quam verba illa involunt, que de Hieron. Bap. de Linnæa. Tom. II.

diabolo dicta interpretatur. Hæc illius mens est doctoris, quod Deus voluerit Iob consolari querulum & expositulantem, quod cum potestati tradidisset diaboli cruciantum, promoue eo fieri stultum interpretatur quo Deus orditur: *Namquid verum facies in dæmonem meum, Et condamnabis me vt tu infestis?* Num forte credis me tibi fecisse iniuriam? cum igitur hoc tibi persuadeas: *Ece behemoth, quem feci tecum, sicut bos comedit.* Quid est fænum? Caro & quicquid ad carnem pertinet: *Omnis caro fænum* Mundi gloria, dignitates, æstusatio, diuitiæ, bona temporalia, omnia fænum. Caro quippe in cuius hæc omnia commo- dum requiruntur, ac desiderantur fænum esse perhibetur. Hoc quoque familiare Sanctis Patribus mundi gloriam, salutem, diuitias, carumque delicias in sacro el. quod fæno comparare. Sicut eleganter profecit D. Hieron. Idem ex eodem loco D. approbat Ambros. & Iacob & D. Petrus dixerunt: *Omnis caro vt fænum.* Sic igitur Philippus q. d. *Hoc dextera mea potens factum est, vt substantiam tuam, Et facultates, que ad pretiosa mentis tua diuitias, fæno comparatur, in potestatem acciperit deuorandas.* Et ideo vilia queque & temporalis, tibi abstulit, qua fæni nomine significata sunt. Non quia magna & grandia, vt est anime ornamenta, quibus te spoliatum blasphemie ruina & pondus obrueret. Quasi peccato totus homo à diabolo deuoratur. Hoc potest diabolus, fænum carnis, sanctorum, opes, bona temporalia potest deuorare, & delituere Deo permittente.

O Paule quid concessisti diabolo, in scortatore, illo agetur impudicissimo? Cuius rei facultatem dedisti, vt potestatem acciperet diabolus? *Quem tradidi Satans in interitum carnis, vt spiritum saluum fiat.* Vt spiritus viueret, locum celi, vt corpus diabolus torqueret, & carnem arripere in poenam peccati puniendam. Eo vsque se potestas extendit demonis, sicut Stagyrio contigit, in animam autem ius habet nullum. Quod apud Christus expressit, dum de ouibus sibi commissis sic ait: *Nemo rapiet eis de manu mea.* Il' a sempe manu potentissima securissime defenduntur. O Demone, quid Iob? In eum nihil praualeat, fænum comedit, nempe corpus, discruciat, plagis impositus femurum relictum ad sterquilium eijceret omnium nase deridendum. Arramen inacta saluaque remanebit anima: proinde sic Dominus diabolo: *Commissisti me aduersus eum, vt affligerem eam fœstra.* Non vili in corpus tradidit illi potestatem, qui nec hoc quidem posset, affligere, nisi ob-tenta prius à Domino facultate. Quod ipsum Saluator opere, demonstrauit cum enim hominem à

Ist. 40.

Lib 1.

Exame.

c. 4.

1. Cor.

c. 1.

PHIL.

In cate.

na Gra.

ca.

1. Cor.

5. 5.

V.

Nihil

potest

diabo-

lus nisi

Deo

permittente.

Iob 2.

2. 3.

legione demonum curaret, illi vero perspectam haberent eius virtutem, & se ab illo expelli iam contemnerent, in porcorum intrandi gregem palcentem in agris petiere facultatem: *Permitte nos intrare in porcos.* Cum enim tanto numero demones convenissent, & cum sique tanta esset potestas, eam tamen habebant limitatam, ut ne letum quidem porcorum minimi possent contingere nisi Christo illis annuente: *Spiritus immundi* (satur Augusti.) *nec in porcos irent, nisi hoc illis benignus ille Salvator parentibus (quos ceri in abyssum posset velagare) concederet, necessariam docerens volens, ut scilicet noverimus, nihil minus eos posse suapoteestate nocere hominibus, quin et pecoribus qualibuscunque potuerunt.*

Marc. 5. 12.
D. AVG.
D. CHR.
Ho. 3. de patien.
Iob.
Tom. 1.

Supposita hac doctrina declarat D. Chryso-
 cur dicitur assistentibus Deo Angelis ad omnem paratis obedientiam interfuisse Satanas: *Affuit etiam inter ipsos Satanas. Nam & si mundi demones a proposito desecerint, iugo tamen servitutis subiacent, atque ut carnisifici quidam, mandata perficere iubentur.* Ex eadem sententia deducit D.
L. 31. mor. c. 18. c. 91.

Gregor. cur Deus cum Iob collocatus de demone sub nomine Elephantis seruum suum, eum appellet sempiternum: *Nam quid faciet tecum patrum, & accipies eum seruum sempiternum?* Quis illa coniungat, Domine, tibi seruum esse perpetuum & inimicum? Quomodo vis tibi continuo seruat, qui nihil animo voluit aliud quam qua te ratione pronocet ad iram, & quos tibi seruos habes probos & frangi persequatur?

VI.
 Satan dicitur & voluntatem insana contra Deum flagare neferuus & quitta, nihilominus quoad opera, nec apicem vel vntem a diuina descedit dispositione, concessione, permissione peccatarius. Hinc ex D. Augustino (a), illud habemus, quod & D.
a L. 99. ad simpli- ciam. ad finem.

Gregor. (b) nostro congrue proposito delucidat, cur Spiritus S. sepe numero diabolum cognominet spiritum Dei malum. Vnde de illo referens Saul carnifice, sic ait: *Inuasi spiritus* **b l. 2. mor. r. 10. 1. Reg. c. 18. 10.**
 Deimalus Saul. Quis simul eundem & spiritum Dei seu Angelum Dei vocet, & Dei pariter inimicum ac malum? Capito rationem: licet etiam sua sit malitia nequissimus, spiritus tamen Dei perhibetur, in quantum nihil agit, nisi quod praeceps Deus illi agendum praecepit, ordinat, seu permittit, ut nec a iomio a Dei praecepto recedere praesumat.

Eadem de causa opinatur D. Hieronymus in scriptura demonem nedum vocari: *Spiritus* **D. Hier. in pfa. 34. Titmo. 3.**
 Diu malum, sed absolute, *Spiritum Domini*: quocirca illud Davidis de demone intelligit:

Angelus Domini persequens eos. Et hoc magis veritati consonum dicitur, quam quod aliter Abulens. Quotiescumque in sacris litteris scribitur absolute: *Spiritus Domini, seu Angelus Domini*, semper de bonis Angelis intelligendum. Etiam, inquit D. Hieronymus aliquoties in sacra pagina dicitur diabolus absolute: *Angelus Domini*, nedum ex natura sua, quam Deus bonam condidit, sed ex eo quod nec in modico, nec in magno nobis noceat, nisi praecepto, concessione, seu permissione Dei singulari: *Dominus* (asserit D. Hieron.) *illam creaturam, & Dominus habet illum in potestate.* Illo sensu per Isaiam diabolus vocatur: *Domus milites suos fortissimos: Ego vocabo bo fortes meos.* Quia vero de his latius egimus, modo super sedemus.

§. 4. Demones dispadas dicimus, unde ad Deum recurrendum, ut eorum refragret malitiam.

Satis congrue videtur hac posse declarari materia ex historia, quam dictante Spiritu S. narrat Moyses de ignitis serpentibus, qui filios Israel per desertum peregrinantes inuaserunt. Quando Deo rebelles obdumbrabant, in eius delicti poenam: *Misit Dominus in populum ignitas serpentes*: qui subito tanto furoris & ardore irruerunt in seduciosos, ut vincto motu infesto tam vehementi eos calore succenderent, ut siti exarescerent. Quae rationem mouet Abulens. vnde nate diplades: aut enim iam ante in desertis erant, aut non. Si erant, quomodo huc usque non perpergerunt? Si non erant, unde huc adductae? Responder de his multa dici posse. Primum, a Deo tunc prius ibidem creatas in tam peruersi populi supplicium: proprium enim linguarum ob loquentium supplicium, linguae sunt deuteque serpentum. Eadem mente produxit Deus per manum Moysi in Aegyptu ranaru multitudinem prope infinitam ut his velut durissimo flagello cor Pharaonis, ac totius populi puniret obduratum.

Secundum vel dicendum adductas diplades de Lybia regione non adeo remota, ubi sunt ite Nequissimae idque demonum ministerio, sicut diplades primus locustas in Aegyptum: de quibus sic canit vates Regius: *Inmissiones per Angelos malos.* Attamen convenientior est ratio tertia, quod realiter iam viderent in Arabia solitudiue, quam Isaelita perambulabant, quae in-